

D ng nh ai t ng bi t đ n Đà N ng là bi t đ n Ngũ Hành Sơn.

Nó n i ti ng đ n đ nhi u ng i mu n xem nó nh là bi u t ng c a vùng đ t này. Không gian huy n o, th m ng, chùa chi n và hang đ ng, cây c và ti ng chuông chùa, sóng v và nh ng d ng d c nghìn trùng... cách không xa trung tâm thành ph , Ngũ Hành Sơn t lâu đã th t s là m t cõi thiên thai dành cho du khách.

G n 200 năm tr c, vua Minh M ng đã t ng đ n đây. Ông đã t mình đ t tên cho núi, cho các hang đ ng, chùa chi n. Không ai bi t nh ng cái tên nh Ngũ Hành Sơn, Huy n Không, Hóa Nghiêm, Lăng H , Tàng Chân, Vân Nguy t, Thiên Long... đã làm nhà vua ph i suy nghĩ m t h t bi t bao nhiêu th i gian. Nh ng có m t đ u ch c ch n r ng, gi a nh ng lo toan qu c k dân sinh, trong tâm h n c a con ng i này, c nh trí Ngũ Hành Sơn đã chi m m t ph n quan tr ng nh m t n i t hào v m t mi n đ t xinh đ p.

Chùa trên Ngũ Hành Sơn

Vào nh ng ngày hè, th hình dung ta cùng b n bè c t b c trên 108 b c đá d n lên ng n Th y Sơn, ng i n i V ng Giang dài nhìn con sông Tr ng Giang ch y xanh bi c trong hoàng hôn, ho c đ ng trên V ng H i dài dõi nhìn bãi cát c t d c theo con sóng. Bu i chi u ng i thành ph đ xô ra bi n, t ng t p ng dân nh n n i đ y thuy n thúng ra kh i, phía sau là nh ng con đ ng đ y lá m c d n v c các đ ng, bên trong nh ng ngôi chùa, mùi nhang tr m l ng l t a h ng ng... M t ngày Ngũ Hành Sơn nh th cho ta thêm yêu cu c s ng bi t bao.

Nhà s Thích Đ i Sán v i Ngũ Hành Sơn

Th k XVII, nhà s Trung Qu c Thích Đ i Sán nhân d p đ n Đàng Trong theo l i m i c a chúa Nguy n Phúc Chu đã ghé thăm Ngũ Hành Sơn. Theo ghi chép c a nhà s đ l i thì th i đó Ngũ Hành Sơn n m trong m t vùng đ t hoang vu, ít ng i qua l i. Nh ng phong c nh k v n i này t cách đây 300 năm đã th c s chinh ph c nhà s đ n m c ông ph i th t lên: 'M t phen du ngo n th c đã r a c tại m t trong b y lâu nay.' D u n Hòn Non N c (Ngũ Hành Sơn cũng đ c g i là Hòn Non N c) đ ng mãi trong ti m th c ông v i nh ng bài th di n t c m xúc có m t không hai này, nh 'Bài th v nh Tam Thai' :

'S m vang gió thét ào ào
Đàn v n bên khe thót nh y cao
M t ng m b n kh i xanh thắm th m
Chân giày d m cát tr ng phau phau
C đ ng nghìn tr ng xuyên hang đá
Bích nh muôn tua r đ ng đào
Cát nóng g a trướng ng i ngh m t
H i thu b ng đã nh nao nao.'

Nhà s đã đi thăm thú kh p ng n núi. Càng quan sát ông càng thích thú tr c non n c h u tình c a Ngũ Hành Sơn thu y. Đ c bi t là các hang đ ng Ngũ Hành Sơn đã làm mê m n Thích Đ i Sán v i khung c nh huy n đ u, m m h o và ông đã không ng t l i khen ng i c nh s c tuy t tr n, kì o y qua các bài th , ghi chép mà ông đ l i cho h u th . Có th th y t xa x a, non n c Vi t Nam đã đ l i nh ng n t ng t t đ p cho khách đ n thăm. Thích Đ i Sán là nhà s , thú th ng ngo n c a ông cũng khác ng i tr n t c chúng ta nhi u l m. V y mà 300 năm tr c, Ngũ Hành Sơn đã chinh ph c đ c c m xúc c a ông thì đ n hôm nay chúng ta có quy n hi v ng vào t ng lai c a m t đ m du l ch n i ti ng c a m nh đ t Đà N ng xinh đ p.

□

Thăm Ngũ Hành Sơn

Ngũ Hành Sơn g m có 5 ng n: Thu Sơn và M c Sơn ở phía Đông, Th Sơn, Kim Sơn, Ho Sơn ở phía Tây, n m trên m t đ i cát vàng chi u dài kho ng 2 km, r ng kho ng 800m thu c xã Hoà H i, huy n Hoà Vang, cách thành ph Đà N ng kho ng 7 km v phía Đông Nam.

Có nhi u truy n thuy t v s hình thành Ngũ Hành Sơn, trong đó có truy n k r ng: 'Ngày x a, n i đây là m t vùng bi n hoang vu, ch có m t ông già s ng đ n đ c trong m t túp l u tranh. M t hôm, tr i đang sáng b ng nhiên t i s m, giông bão n i lên, m t con giao long r t l n xu t hi n vùng v y trên bãi cát và m t qu tr ng kh ng l t t l n ra o d i b ng. Sau đó giao long quay ra bi n đi m t. Lát sau, m t con rùa vàng xu t hi n, t x ng là th n Kim Quy, đảo cát vui qu tr ng xu ng và giao cho ông già nhi m v b o v gi t máu c a Long Quân. Qu tr ng càng ngày càng l n, nhô lên cao chi m c m t vùng đ t r ng l n. V tr ng ánh lên đ m u s c xanh, đ , tr ng, vàng, tím l p lánh nh m t hòn g ch kh ng l . M t hôm, ông lão v a ch p m t

thì nghe có tiếng lả chày, ông c&u c&u móng rùa - v&t mà th&n Kim Quy đã giao l&i cho ông lúc ra đi và trong lòng tr&ng xu&t hi&n m&t cái hang r&ng rãi, mát m&. Ông đ&t l&ng xu&ng ng& thi&p luôn và không bi&t đang x&y ra m&t phép l&: m&t cô gái xinh x&n b&&c ra t& trong tr&ng và n&i ông n&m là m&t trong năm hòn đá c&m th&ch v&a đ&&c hình thành t& năm m&nh v& c&a qu& tr&ng...'

Ngũ Hành Sơn không cao, ng&n Thu& Sơn cao nh&t cũng ch& 106m, s&&n núi đ&c đ&ng cheo leo, cây c& l& th&. Đá & Ngũ Hành Sơn là lo&i đá c&m th&ch có nhi&u màu: sáng đ&c, tr&ng s&a, h&ng ph&n, xám vân đ&, nâu đen, xanh đ&m..., không c&ng l&m và là ch&t li&u r&t t&t cho t&c t&&ng và đ& m&ng h& trang trí.

Thu& Sơn là ng&n cao nh&t trong Ngũ Hành Sơn. Thu& Sơn n&m trên đ&i đ&t hình thu&n, theo h&&ng Đông Tây, r&ng ch&ng 15 ha. Đ&nh núi có 3 ng&n n&m & 3 t&ng, gi&ng 3 ngôi sao Tam Thai & đuôi chòm Đ&i Hùng tinh nên có tên là núi Tam Thai. Ng&n cao nh&t & phía Tây B&c g&i là Th&&ng Thai, ng&n phía Nam th&p h&n g&i là Trung Thai và ng&n phía Đông th&p nh&t g&i là H& Thai. Các chùa chi&n và hang đ&ng t&p trung ch& y&u & Thu& Sơn. & ng&n Th&&ng Thai có V&ng Giang Đài, tháp Ph& Đ&ng, chùa T& Tâm, chùa Tam Tâm, chùa Tam Thai, Hành Cung, đ&ng Ho& Nghiêm, đ&ng Huy&n Không, đ&ng Linh Nham và đ&ng Lăng H&. & ng&n Trung Thai có hai c&ng đ&ng Thiên Ph&&c Đ&a, Văn Căn Nguy&t và các đ&ng Vân Thông, Thiên Long, hang Vân Nguy&t. Ng&n H& Thai có V&ng H&i Đài, chùa Linh &ng, đ&ng Ngũ C&c, Tàng Chân và phía đ&&i núi là Gi&ng Tiên và đ&ng Âm Ph&.

Chùa Quan Âm

Lên thăm chùa chi n và hang đ ng Thu S n, du khách có th đi b ng hai đ ng: đ ng tam c p phía tây nam đ n lên chùa Tam Thai có 156 b c ho c tam c p phía đông đ n đ n chùa Linh ng có 108 b c. Leo kho ng gi a đ ng tam c p phía tây, quý khách s g p c ng ngoài c a chùa Tam Thai, nh ng hãy khoan vào chùa ngay mà nên r trái, vòng h ng chùa T Tâm, chùa Tam Tâm và Ph Đ ng ra thăm V ng Giang Đài ch ch v phía ph i chùa Tam Thai. ở đây có m t t m bia b ng đá Trà Ki u r ng 1m, cao 2m đ ng trên m t n n đ r ng. Trên m t bia kh c 3 ch Hán l n: 'V ng Giang Đài' (Đài ng m sông) và m t dòng ch nh ghi ngày tháng năm đ ng bia: 'Minh M ng th p bát niên th t nguy t cát nh t' (Năm Minh M ng th 18, tháng 7, ngày t t). Đ ng ở đây có th nhìn th y bao quát c m t vùng đ ng ru ng mênh mông c a Đà N ng, Qu ng Nam và các con sông Tr ng Giang, C m L bao quanh.

C ng vào Huy n Không Đ ng

T sau chùa Tam Thai, du khách đi v phía Đông s g p c m hang đ ng Trung Thai. C m này có đ ng Thiên Ph c Đ a, hang Vân Nguy t và đ ng Vân Thông. Đ ng Vân Thông n m g n trong lòng núi, hình tròn nh đ đ ng ng ch ch lên phía ng n núi. Trong đ ng có m t t m bia c , kh c 3 ch ' Ngũ U n S n', gi a đ ng có m t t đ ng Ph t r t l n. Sau l ng t đ ng là đ đ ng đi lên đ ng, càng vào sâu càng h p và h đ ng lên đ nh núi, ph i bám vào các t ng đá m i bò lên đ đ c, cu i đ ng là mi ng thông ra ngoài to b ng cái nong (đ đ ng kính kho ng h n 1m). Ánh sáng t đ nh d i vào trong đ ng t o ánh hào quang r c r . Đ ng trên đ nh đ ng có th bao quát c m t vùng đ ng ru ng, sông bi n, xóm làng.

C m chùa chi n hang đ ng H Thai g m có V ng H i Đài, chùa Linh ng, đ ng Tàng Chân, đ ng Ngũ C c, đ ng Âm Ph , Gi ng Tiên. V ng H i Đài là đ m cao bên ph i chùa Linh ng. Đ ng đ y du khách có th phóng t m m t ra m t vùng tr i bi n bao la v i các ho t đ ng nh n

nh p c a ghe thuy n trên bi n. ở đây cũng có m t t m bia m t t m bia b ng đá Trà Ki u, kích th c nh V ng Giang Đài, d ng vào năm Minh M ng th 18 (1837).

Chùa Linh ng ng n H Thai cũng là ngôi chùa có giá tr l ch s cao, đ c xem là qu c t và di tích Ph t Giáo. T tam quan chùa Linh ng có đ ng đi xu ng núi, r ph i s g p đ ng Âm Ph . Đ ng cao, r ng, hình tròn sâu th m. Đ ng hang quay v phía Tây, vách l m ch m đá, m t t, mát l nh. Xu ng kho ng 30m ta s g p m t h m cao, ánh sáng v n l t qua khe đá d i vào. L n qua nh ng c t đá l n ta s g p m t hang h p, lách qua ngách h m còn có m t vòm cao, m t gi ng sâu thông xu ng lòng đ t.

N u còn th i gian, m i du khách tham quan ti p ng n Kim Sơn và Ho Sơn n m phía Đông Nam, thăm chùa Thái Sơn, chùa Quan Âm, đ ng Quan Âm, đi thuy n trên dòng C Cò, ng m bóng núi, bóng chùa in trên m t n c ph ng l ng. Kim Sơn n m bên b sông C Cò, t i đây x a có B n Ng , n i thuy n Vua c p b n m i khi du hành Ngũ Hành Sơn. Nay b n x a không còn nh ng c nh chùa Quan Âm ng i ta v a tìm th y m t c t lim neo thuy n ngày x a. Ngay d i chân ng n Kim Sơn có m t hang đ ng dài h n 50m, r ng g n 10m, cao kho ng 10 - 15m. L i vào đ ng là nh ng b c đá t nhiên, bên trong là nh ng l p th ch nhữ bám vào vách núi t o thành hình t ng Quan Th Âm B Tát, cao b ng ng i th t r t thanh tú. T ng th ch nhữ này còn sinh đ ng h n nh m t l p nhữ đá l p lánh nh d i kim tuy n ph t b vai đ n gót chân t ng. D i chân t ng là m t con r ng đang cu n mình gi a nh ng làn sóng. Đ c bi t, phía sau B Tát còn có m t hình t ng nh h n trông nh Thi n Tài đ ng t và bên trái là hình chim Kh ng T c, hai cánh xoè r ng to kh p tr n đ ng. Có th nói đây là b c phù điêu tuy t m mà thiên nhiên đã ban cho Kim Sơn. Sau khi phát hi n ra đ ng (1950), hoà th ng Thích Pháp Nhãn đã cho m r ng l i vào đ ng và xây đ ng chùa Quán Th Âm. Chùa d a l ng vào ng n Kim Sơn, ngo nh m t ra khúc sông đ y hoa sen th m ngát. Hàng năm vào mùa l h i đ u xuân

(19/2 ÂL), chùa m h i l y tên là H i Quán Âm.

Cách Kim Sơn không xa là Hồ Sơn. Hồ Sơn g m 2 ng n, có m t đ ng đá nhô lên n i li n v i nhau. Ng n phía Tây g n Kim Sơn là D ng Hồ Sơn, ng n phía Đông là Âm Hồ Sơn. D ng Hồ Sơn n m trên b sông C Cò. Ngày x a, khi Đà Nẵng và H i An còn giao l u b ng

Đu năm vi ng Ngũ Hành Sơn

Tác Giả: Đào Văn s u t m

Thứ Tư, 03 Tháng 3 Năm 2010 16:12

đ ng thu , ở đây có m t ngã ba sông, ghe thuy n qua l i vô cùng t p n p. Trên s n núi phía Tây, m t h ng v phía Bắc, đ i di n v i Kim Sơn có 3 ch Hán r t to đ c kh c vào vách đá 'Đ ng Ho Sơn'. Trong núi Đ ng Ho Sơn có các hang và chùa Ph Sơn Đà. Âm Ho Sơn n m phía Đông, g n đ ng đi H i An, chớp núi nhô cao. Sơn núi có nhi u th đá n m nghiêng và ch y ngang t o thành lát c t. Cây c i m c xen dày ở các k đá, m m núi phía đông còn có m t hang đá thông t s n phía nam ra s n phía b c.

Ngũ Hành Sơn đ c ví nh hòn non b kh ng l gi a lòng thành ph Đà Ng, không nh ng là bi u t ng văn hoá trong tâm th c c a m i ng i con quê h ng Qu ng Nam - Đà Ng mà còn là đi m đ n h p d n c a du l ch Mi n Trung - con đ ng di s n.